

**Stanowisko Rady Ochrony Pracy
w sprawie Programu działania Państwowej Inspekcji Pracy w roku 2018**

Rada Ochrony Pracy przy Sejmie RP na posiedzeniu 5 grudnia 2017 r. zapoznała się z *Programem działania Państwowej Inspekcji Pracy w 2018 r.* Dokument określa najważniejsze kierunki działalności kontrolno-nadzorczej PIP w 2018 r. Uwzględnia zalecenia Rady Ochrony Pracy, komisji sejmowych oraz propozycje związków zawodowych, organizacji pracodawców, ministerstw, urzędów centralnych i organów kontroli warunków pracy.

W 2018 r. Państwowa Inspekcja Pracy planuje przeprowadzenie ok. 80 tys. kontroli. Ponadto w przyszłym roku Inspekcja Pracy będzie realizować nowe zadania wynikające m.in. z wejścia w życie ustawy ograniczającej handel w niedziele. Program działania PIP na 2018 r. obejmuje działania w zakresie prawnej ochrony pracy, bezpieczeństwa oraz ochrony zdrowia i życia pracowników. Zgodnie z programem długofalowym PIP na lata 2016 – 2018, inspektorzy sprawdzą w szczególności prawidłowość zawierania umów cywilnoprawnych we wszystkich sekcjach gospodarki, zwłaszcza w przedsiębiorstwach budowlanych, w branży gastronomicznej, hotelarskiej, a także w agencjach ochrony osób i mienia. Kontynuowane będą kontrole wypłacania wynagrodzenia w wysokości wynikającej z minimalnej stawki godzinowej za pracę na podstawie umów zlecenia i umów o świadczenie usług.

Kontrole wypłaty wynagrodzeń i innych świadczeń ze stosunków prawnych zatrudnienia oraz czasu pracy prowadzone będą zwłaszcza w branżach, których dotyczy szczególnie duża liczba skarg, m.in. w handlu, przetwórstwie przemysłowym i budownictwie.

Analiza umów zawieranych na czas określony pod kątem przestrzegania przepisów znowelizowanych w 2016 r., a także umów o pracę zawieranych u wykonawców lub podwykonawców zamówień publicznych na usługi lub roboty budowlane –
- to kolejne ważne tematy kontroli w 2018 r.

Ponadto PIP planuje kontrole zakładów różnych branż gospodarki o wysokiej skali zagrożeń wypadkowych i zawodowych, zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, zakładów przetwórstwa przemysłowego, zakładów budowlanych, a także firm działających w leśnictwie.

W ramach krajowego systemu nadzoru rynku inspektorzy będą kontrolować maszyny, urządzenia oraz środki ochrony indywidualnej. Oceniać ich zgodność z wymaganiami zasadniczymi przed wprowadzeniem do obrotu lub oddaniem do użytku. Sprawdzą też wypełnianie przez pracodawców obowiązków nałożonych przez unijne rozporządzenia dotyczące chemikaliów.

W 2018 r. PIP będzie również kontrolować legalność zatrudnienia w tym zatrudnienie cudzoziemców. Skontrolowane zostaną także agencje zatrudnienia w zakresie przestrzegania nowych regulacji prawnych, wprowadzonych znowelizowaną w 2017 r. ustawą o zatrudnianiu pracowników tymczasowych.

W mikroprzedsiębiorstwach oraz małych firmach realizowana będzie strategia pierwszej kontroli w formie audytu umożliwiającego wyeliminowanie drobnych uchybień.

Państwowa Inspekcja Pracy planuje kontynuację dotychczasowych i uruchomienie nowych programów prewencyjnych i edukacyjnych oraz konkursów promujących właściwe działania w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy m.in.:

- *Ograniczanie zagrożeń zawodowych w zakładach produkujących wyroby tartaczne i wyroby z drewna,*
- *Pracuję legalnie,*
- *Prewencja wypadkowa,*
- *Zdobądź Dyplom PIP,*
- *Pracodawca – organizator pracy bezpiecznej,*
- *Poznaj swoje prawa w pracy,*
- *Bezpiecznie od startu.*

Rada Ochrony Pracy pozytywnie ocenia *Program działania Państwowej Inspekcji Pracy na 2018 r.* Priorytety działalności i hierarchia zadań zostały właściwie określone i rzetelnie udokumentowane. Jednocześnie Rada zaleca większe wyeksponowanie w przedłożonym dokumencie kwestii związanych z prawną ochroną pracy w górnictwie oraz ograniczeniem handlu w niedziele.

Rada wysoko ocenia również działalność prewencyjno-promocyjną prowadzoną przez Państwową Inspekcję Pracy.

Jednocześnie Rada uważa, iż – mimo pozytywnych rozwiązań przyjętych przez parlament, jak np. likwidacja tzw. syndromu pierwszej dniówki – nadal aktualną pozostaje kwestia zapewnienia Inspekcji skuteczniejszego działania, zwłaszcza w sytuacji nakładania na nią z roku na rok coraz większej liczby zadań.

Rada wspiera zgłoszony przez Inspekcję Pracy postulat dotyczący uproszczenia procedur wszczynania kontroli – bez dodatkowych upoważnień, jedynie na podstawie legitymacji służbowej.

Rozpatrując programy działania PIP w poprzednich latach Rada zwracała uwagę m.in. na potrzebę ujednoczenia statystyk wypadkowych prowadzonych przez GUS, ZUS i PIP. Nie obejmują one wypadków osób świadczących pracę na innej podstawie niż umowa o pracę. Powoduje to, iż rzeczywisty stan wypadkowości przy pracy pozostaje w zasadzie nieznanym. A ponadto ogranicza skuteczność działań PIP w zakresie zmniejszania zagrożeń wypadkowych. Rada popiera propozycję Inspekcji wprowadzenia obowiązku zgłaszania do PIP wszystkich śmiertelnych, ciężkich i zbiorowych wypadków przy pracy niezależnie od podstawy jej świadczenia.

Zdaniem Rady, uzasadnione jest również przyznanie inspektorom prawa do wydawania decyzji administracyjnych skutecznie przekształcających umowy cywilnoprawne w umowy o pracę w sytuacji stwierdzenia, że praca wykonywana jest w warunkach charakterystycznych dla stosunku pracy. Tego rodzaju rozwiązanie – w ocenie Rady – z pewnością ograniczyłoby patologię nadużywania umów cywilnoprawnych.

Rada uważa, że Inspekcja Pracy wymaga zarówno wzmocnienia kadrowego i finansowego. Największą barierą w pozyskiwaniu kandydatów na inspektorów pracy jest niski poziom wynagrodzeń w PIP.

Działalność Państwowej Inspekcji Pracy ograniczająca skutki nieprzestrzegania prawa i w konsekwencji patologię w stosunkach pracy oraz ograniczanie liczby wypadków przy pracy zasługuje na uznanie. Ma jednak również

adekwatny wymiar finansowy w postaci kwot odzyskanych dla budżetu państwa, ZUS czy pracowników. Należy o tym pamiętać przy konstruowaniu budżetu PIP. Jego wielkość musi być adekwatna do zakresu zadań realizowanych przez Inspekcję oraz współczesnych wyzwań i zagrożeń występujących na rynku pracy, a także kosztów związanych z realizacją zadań ustawowych.

**Przewodniczący
Rady Ochrony Pracy**

Poseł Janusz Śniadek

Warszawa, 24 stycznia 2018 r